

ප්‍රාදේශීය සභාවට අයත් දේපළ වාර්ෂිකව බදු දීමේ ක්‍රියාවලිය

08.1 හැඳින්වීම

- (අ) බල ප්‍රදේශයේ ජනතාවට පහසුවෙන් ළඟා විය හැකි ස්ථානයකින් එදිනෙදා අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීමට කෙරෙන පොදු උපයෝගී සේවාවක් වශයෙන් පළාත් පාලන ආයතන විසින් සති පොළ , මස් කඩ හා මාළු කඩ ඇති කර පවත්වා ගෙන යනු ලැබේ. සති පොළ පැවැත්වීමට ඉඩ සැලසීම පොදු උපයෝගී සේවාවක් වශයෙන් සිදු කරනු ලබන බැවින් බල ප්‍රදේශයේ ජනතාවගේ නිෂ්පාදන ද්‍රව්‍ය විකුණා ගැනීමටත්, ඔවුන්ගේ එදිනෙදා අවශ්‍යතා පහසු මිලට ලබා ගැනීමට අවස්ථා සලසාදීම ප්‍රාදේශීය සභාවේ යුතුකම සේ සැලකේ. මෙම උපයෝගී සේවාවන් සලසා දීම වෙනුවෙන් ප්‍රාදේශීය සභාව වැය කරනු ලබන වියදම් ආවරණය කර ගැනීම ද කළ යුතු ව ඇත.
- (ආ) සතිපොළ සේවාවන් සැපයීමේ දී සභාවේ වියදම් ආවරණය කර ගැනීම සඳහා සභා සතු දේපළෙහි වෙළෙඳාමේ නියුක්ත තැනැත්තන්ගෙන් ගාස්තු අයකිරීමට පළාත් පාලන ආයතන ක්‍රම දෙකක් යොදා ගනී.
  - (i) සභාවේ නිලධාරීන් යොදවා ගාස්තු අය කිරීම.
  - (ii) සති පොළෙහි ගාස්තු අය කිරීමේ කාර්යය වාර්ෂිකව බාහිර තැනැත්තෙකුට බදු දීම.
- (ඇ) ඉහත කුමන ආකාරයකින් ගාස්තු අයකර ගැනීම සිදු කළ ද, එසේ අයකරනු ලබන ගාස්තුව ඉතා ඉහළ අගයක් වන්නේ නම්, එය වක්‍රව පාරිභෝගිකයාට ද සෘජු ව වෙළෙත්දාට ද බලපෑම් සිදු කරනු ඇත.

08.2 නෛතික අධිකාරිය

- 1987 අංක 15 දරන ප්‍රාදේශීය සභා පනතේ 108 වන සහ 119 වන වගන්තිය,
- වයඹ පළාත් පාලන කොමසාරිස්ගේ 2019.01.10 දිනැති 2019/01 වක්‍රලේඛය සහ 2019/02 වක්‍රලේඛනය සහ 2019/02(1) සංශෝධිත වක්‍රලේඛනයෙහි ප්‍රතිපාදන අදාළ වේ.

08.3 ගාස්තුව

- (අ) පළාත් පාලන කොමසාරිස්ගේ 2019/01 වක්‍රලේඛයේ 3.V ඡේදයේ සඳහන් ආකාරයට ආපසු නොගෙවන ලංසු ඉල්ලුම් පත්‍ර ගාස්තුවක් සහ ආපසු ගෙවනු ලැබිය හැකි ලංසු ඇප තැන්පත් මුදලක් ලංසු ඉල්ලුම්කරුවන් විසින් ගෙවිය යුතුය.
- (ආ) ලංසුකරුවන් විසින් ඉදිරිපත් කර ඇති ලංසු වටිනාකම් අතරින් සභාව විසින් පිළිගනු ලබන වාර්ෂික ලංසු වටිනාකම, සමාන වාරික 10 කින් මුල් මාස 10 තුළදී අය කර ගත යුතුය. ලංසුකරු කැමැත්ත දක්වන්නේ නම් ලංසු මුදල එකවර ද ගෙවිය හැකිය.
- (ඇ) එක් එක් වාරිකය ගෙවීමට නියමිත මාසයට පසුව එළඹෙන මාසයේ 10 වන දිනය තෙක් ඉඩ දීමට සභාව විසින් ක්‍රියාකළ යුතුය.
- (ඈ) පළාත් පාලන කොමසාරිස්ගේ 2019/01 වක්‍රලේඛයේ 03.VII ඡේදයේ සඳහන් වත්කම්වල ආරක්‍ෂාව සහ මාසික කුලී ආරක්‍ෂණය සඳහා බදු දේපළ භුක්තිය භාරගන්නා දින හෝ ඊට ප්‍රථම මාස 2ක බදු කුලිය ආපසු ගෙවන ගිවිසුම් ඇප තැන්පත් මුදලක් වශයෙන් ද , තවත් මාස 2ක බදු කුලිය ආපසු ගෙවනු ලබන ආරක්ෂිත ඇප තැන්පත් මුදල් වශයෙන්ද දෙවන පාර්ශවය විසින් එකවර ගෙවා නියමිත රිසිට් පත බදුකරු විසින් ලබාගත යුතු වේ. ගිවිසුම අවසන් වන අවස්ථාවේදී බදු ගැනුම්කරුගෙන් සභා සතු වත්කම් වලට හානියක් හෝ කුලී මුදල් පැහැර හැරීමක් කර නොමැති නම් මෙම මුදල ආපසු ගෙවනු ලැබේ.

- සටහන: 1. ප්‍රාදේශීය සභාවේ ඉදිරි වර්ෂයේ ප්‍රසම්පාදන කාර්යයට අදාළව, ප්‍රසම්පාදන කමිටුව, ලංසු / යෝජනා විවෘත කිරීමේ කමිටුව සහ ලංසු ඇගයීම් කමිටු පත් කිරීම සහ ඒවාට අදාළ බලතල පැවරීම සෑම වර්ෂයක ම ප්‍රාදේශීය සභාවේ යෝජනා සම්මතයක් මගින් කළ යුතුය.
2. අදාළ වාර්ෂික බදුදීම සහිත පොළක් වන විටදී වෙළෙඳ ස්ථාන ඉඩ කඩ භාවිත කරනු ලබන ඒ ඒ වෙළෙන්දන්ගෙන් හෝ ස්ථානවලින් අයකරනු ලැබිය හැකි උපරිම ගාස්තුව සහ සහිත පොළ ගාස්තු අය කිරීමේ අයිතිය වාර්ෂිකව බදු දීමට අදාළ අවම ලංසුව තීරණය කිරීම මහ සභාව විසින් කළ යුතුය.
3. ලංසු ඇගයීම් කමිටුවේ ඉහත නිර්දේශය සහ ලංසු ලියවිලි ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් යෝජනා සම්මතයක් මගින් තීරණය කළ යුතු ය.

08.4 අවම ලංසුව තීරණය කිරීම

1. අවම ලංසුව තීරණය කිරීමේදී විධිමත් තක්සේරුවක් මත සිදුකළ යුතු අතර එය 2019/01 වකුලේඛනයේ 2වන වගන්තියෙහි ප්‍රතිපාදන අනුව සිදුකළ යුතුවේ.
2. යම් දේපළක පෙර වර්ෂයේ ලංසු වටිනාකම හෝ ප්‍රවර්තන තීරණය කර ඇති ලංසු වටිනාකම අඩු කළ යුතු විටකදී ලේකම්වරයාගේ සාධාරණීකරණ වාර්තාව සමඟ මහ සභා තීරණයක් ගෙන පළාත් පාලන කොමසාරිස්වරයාට යොමු කර ඒ සඳහා අනුමැතියක් ලබා ගත යුතුය.

08.5 ලංසු කැඳවීම, ඉල්ලුම්කිරීම සහ ලංසු පිරිනැමීමේ පටිපාටිය

අනු අංකය	පටිපාටිය	කාල සීමාව	අධිකාරය
1	ලංසු කැඳවීමේ පුවත්පත් දැන්වීම භාෂාත්‍රයෙන් ප්‍රසිද්ධ කිරීම	එළඹෙන වර්ෂයට අදාළ දේපළ බදු දීමේ ප්‍රසම්පාදන දැන්වීම ප්‍රවර්ධන වර්ෂයේ සැප්තැම්බර් මාසයේ 15 දිනට ප්‍රථම	සභාපති / ලේකම්
2	මුද්‍රා තබන ලද ලංසුභාර ගැනීමේ පෙට්ටිය සකස් කිරීම	ලංසු ඉල්ලුම් පත්‍ර නිකුත් කිරීම ආරම්භ කරන දිනට පෙර දින	ලේකම්
3	ආපසු ගෙවනු ලබන සහ නොගෙවනු ලබන මුදල අය කර ගෙන ලංසු ඉල්ලුම් පත්‍ර නිකුත් කිරීම	දැන්වීමේ සඳහන් කළ ඉල්ලුම් පත්‍ර නිකුත් කිරීමේ අවසන් දින නියමිත වේලාවට පෙර	පෙරටු කාර්යාල නිලධාරී / මුදල් අයකැම්/ විෂය භාර නිලධාරී
4	ලංසු ඉල්ලුම් පත්‍ර භාරගෙන ලංසුභාර ගැනීමේ පෙට්ටියට දැමීම හෝ දැමීමට සැලැස්වීම	දැන්වීමේ සඳහන් කළ ලංසු ඉල්ලුම් පත්‍ර භාර ගැනීමේ අවසන් දින නියමිත වේලාවට පෙර	ලේකම්

5	ලංසු ඉල්ලුම් පත්‍ර විවෘත කිරීම සහ ඉල්ලුම් කළ ලංසු වටිනාකම් ප්‍රකාශයට පත් කිරීම	ලංසු භාර ගන්නා අවසන් දිනයේ නියම කළ අවසන් වේලාවෙන් පසුව	ලංසු විවෘත කිරීමේ කමිටුව
6	ලංසු ඉල්ලුම් ඇගයීම හා ඇගයීම් වාර්තාව ප්‍රසම්පාදන කමිටුවට යොමු කිරීම	ලංසු විවෘත කළ දින සිට දින හතක් ඇතුළත	ලංසු ඇගයීම් කමිටුව
7	අවසන් නිර්දේශය මුදල් හා ප්‍රතිපත්ති සැකසීමේ කාරක සභාවට යොමු කිරීම	ලංසු ඇගයීම් කමිටු වාර්තාව ලැබුණු දින සිට දින තුනක් ඇතුළත	ප්‍රසම්පාදන කමිටුව
8	ලංසු ප්‍රදානය පිළිබඳ නිර්දේශය මහ සභාවට යොමු කිරීම	මුදල් හා ප්‍රතිපත්ති සැකසීමේ කාරක සභා රැස්වීමට පසුව එළඹෙන මහ සභා රැස්වීමට	සභාපති
9	ලංසු ප්‍රදානය පිළිබඳ අවසන් තීරණය ගැනීම	මුදල් හා ප්‍රතිපත්ති සැකසීමේ කාරක සභා රැස්වීමට පසුව එළඹෙන මහ සභා රැස්වීම් දින	මහා සභාව
10	ලංසු පිළිගත් බව සහ බදු කුලී ඇප ආරක්ෂණය සහ දේපළ ආරක්ෂණ ඇප තැන්පත් කර, ගිවිසුම් ගත වන ලෙස සාර්ථක ලංසුකරුට ලිඛිතව දැන්වීම	මහ සභා රැස්වීමේ දින සිට දින හතක් ගත වීමට පෙර	ලේකම්
11	බදු කුලී ඇප ආරක්ෂණය සහ දේපළ ආරක්ෂණ ඇප තැන්පත් භාර ගැනීම සහ ඒ පිළිබඳව ලේකම්වරයා දැනුවත් කිරීම	තැන්පත් භාර ගත් දිනම	පෙරටු කාර්යාල නිලධාරී / මුදල් අයකැම්
12	අවශ්‍යතාවය පරිදි ලංසුව ඉදිරිපත් කළ අය හට සහා දේපළ බදුදීම සම්බන්ධයෙන් වන කෙටුම්පත් කරනා ලද ගිවිසුනාව සමඟ විෂය භාර අමාත්‍යතුමන්ට යොමුකිරීම සහ අනුමැතිය ලබාගැනීමට කටයුතු කිරීම		ගරු විෂය භාර අමාත්‍යතුමන්
13	සාර්ථක ලංසුකරු සමඟ ගිවිසුම් ගත වීම		සභාපති සහ ලේකම්
14	සති පොළොහි ගේට්ටුවල සහ සංවෘත වෙළෙඳ ස්ථානවල යතුරු බදු ගැනුම්කරුට භාර දීම	ගිවිසුම ක්‍රියාත්මක වන දිනට පෙර දින	ලේකම්

- සටහන:
1. ලංසු කැඳවීමේ පුවත්පත් නිවේදනය මෙහි ඇමුණුම අංක 01 හි ආදර්ශයේ අවශ්‍ය වෙනස්කම් සිදුකර පිළියෙළ කළ හැකිය.
  2. ලංසු ඉල්ලුම් පත්‍රය සඳහා වන උපදෙස් මෙහි ඇමුණුම අංක 02 හි ආදර්ශයේ අවශ්‍ය වෙනස්කම් සිදුකර පිළියෙළ කළ හැකිය.

3. ලංසු ඉල්ලුම් පත්‍රය මෙහි ඇමුණුම අංක 03 හි ආදර්ශයේ අවශ්‍ය වෙනස්කම් සිදුකර පිළියෙළ කළ හැකිය.
4. ගිවිසුම් පත්‍රය මෙහි ඇමුණුම අංක 04 හි ආදර්ශයේ අවශ්‍ය වෙනස්කම් සිදුකර පිළියෙළ කළ හැකිය.
5. ලංසු ක්‍රියාවලියේ අවසානය පිළිබඳ ව සැලකිල්ලට ගනිමින් ලංසු ක්‍රියාවලියට අදාළ දින වකවානු තීරණය කිරීම සහ දැන්වීම් පළ කිරීමට වග බලා ගත යුතුය.

08.6 වාරික මුදල් ගෙවීම පැහැර හැර ඇති අවස්ථාවක දී ක්‍රියාත්මක වීම

අනු අංකය	පටිපාටිය	කාල සීමාව	අධිකාරය
1	වාරික මුදල් ගෙවීම පැහැර හැර ඇති බව බදු ගැනුම්කරුට නිවේදනය කිරීම	වාරික මුදල් ගෙවීමට නියමිත දින පසු වූ සතියක් ඇතුළත	ලේකම්
2	දැන්වීමට අනුව වාරික මුදල් සහ ප්‍රමාද ගාස්තු (10%) අය කර ගැනීම	නිවේදනය නිකුත් කළ දින සිට දින හතක් ඇතුළත	ලේකම්
3	දැන්වීමට අනුව වාරික මුදල් ගෙවීම තව දුරටත් පැහැර හරින්නේ නම් සහ එය සති පොළක් වන විටදී සති පොළ භූමියට බදු ගැනුම්කරු ට ඇතුළු වීම තහනම් කරමින් ලිඛිත නියෝග නිකුත් කර හිඟ වාරික මුදල් ගෙවන තෙක් සති පොළට ඇතුළු වීමට ඉඩ නො දෙන බවටත් සභාවේ නිලධාරීන් ලවා ගාස්තු අය කිරීම කරනු ලබන බව බදු ගැනුම්කරුට නිවේදනය කිරීම	මුල් නිවේදනය නිකුත් කළ දින සිට දින අටක් ගත වූ පසු	ලේකම්
4	නිවේදනයට අනුව වාරික මුදල් සහ ප්‍රමාද ගාස්තු (10%) අය කර ගැනීමෙන් පසු සති පොළට ඇතුළු වීමට අවසර දීම	වාරික මුදල් සහ ප්‍රමාද ගාස්තු ගෙවූ දින	ලේකම්
5	දෙවන නිවේදනයට අනුව නියමිත දිනට පෙර හිඟ මුදල් ගෙවීම තවදුරටත් පැහැර හරින්නේ නම්, බදු කුලී ආරක්ෂණ ඇප තැන්පත් මුදල සහ දේපළ ආරක්ෂණ ඇප තැන්පත් මුදල සභාව සතු කරනු ලබන දිනය බදු ගැනුම්කරු ට නිවේදනය කිරීම	දෙවන නිවේදනය නිකුත් කළ දින සිට දින අටක් ගත වූ පසු	ලේකම්
6	අවස්ථාවෝචිත පරිදි, හිඟ මුදල් ගෙවා බද්දේ වලංගුතාව ඉදිරියට පවත්වා ගෙන යාමට බදු ගැනුම්කරු ට අවස්ථාව දීම හෝ අධිකරණ ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම	අවස්ථාවෝචිත පරිදි, නියම කර ඇති දින දී නැතහොත් නියමිත ඉක්ම ගිය වහාම	ලේකම්